

Autoreferat (w języku polskim)

- 1. Imię i nazwisko:** ANETA DYBSKA
- 2. Posiadane dyplomy i stopnie naukowe – z podaniem nazwy, miejsca i roku ich uzyskania oraz tytułu rozprawy doktorskiej.**

2005 - doktor nauk humanistycznych w zakresie literaturoznawstwa, tytuł nadany uchwałą Rady Wydziału Neofilologii Uniwersytetu Warszawskiego, na podstawie rozprawy doktorskiej pt. "Black men's (Auto)creations: Constructing Gender and Race in the Social Sciences and Self-writing in the U.S. in the 1960s and 1970s" [„Auto/kreacje czarnych mężczyzn: konstruowanie płci i rasy w amerykańskich naukach społecznych, autobiografii oraz publicystyce z lat 1960. i 1970.”], napisanej pod kierunkiem dr. hab. Piotra Skurowskiego, prof. UW

1998 - magister filologii angielskiej Uniwersytetu Warszawskiego, na podstawie pracy pt. "The New York Times: A Critical Voice in the Debate over Public Policy" [„Dziennik New York Times jako istotny krytyczny głos w debacie dotyczącej dylematów polityki społecznej Stanów Zjednoczonych”], napisanej pod kierunkiem dr. hab. Piotra Skurowskiego

- 3. Dotychczasowe zatrudnienie w jednostkach naukowych**

Od 2006 do chwili obecnej – Adiunkt w Zakładzie Kultury Krajów Anglosaskich Instytutu Anglistyki UW

- 4. Wskazanie osiągnięcia* wynikającego z art. 16 ust. 2 ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 ze zm.):**

- a) tytuł osiągnięcia naukowego:**

Monografia *Regeneration, Citizenship, and Justice in the American City since the 1970s*

- b) (autor/autorzy, tytuł/tytuły publikacji, rok wydania, nazwa wydawnictwa):**

Aneta Dybska

Regeneration, Citizenship, and Justice in the American City since the 1970s.

Frankfurt am Main: Peter Lang, 2016. Seria Transatlantic Studies in British and North American Culture, pod redakcją Marka Wilczyńskiego

c) omówienie celu naukowego ww. pracy/prac i osiągniętych wyników wraz z omówieniem ich ewentualnego wykorzystania.

Monografia *Regeneration, Citizenship, and Justice in the American City since the 1970s* jest pracą z zakresu studiów amerykańskich, osadzoną w nurcie badań nad kulturą miejską (*Urban Studies*). To próba opisanie i ujęcie współczesnych procesów regeneracji przestrzeni miejskiej (*urban regeneration*) w oparciu o analizę fikcji literackiej, publicystyki, raportów rządowych, planów rozwoju przestrzennego oraz filmów dokumentalnych. Interdyscyplinarny charakter niniejszej pozycji dotyczy nie tylko doboru materiału, lecz przede wszystkim perspektywy badawczej, która czerpie z dorobku kulturoznawstwa, antropologii, socjologii, historii, geografii krytycznej, literaturoznawstwa i filozofii politycznej. Podczas gdy procesy rewitalizacji miast postindustrialnej Ameryki są w centrum zainteresowania planistów, urbanistów, geografów i historyków miasta, moja książka stawia sobie za cel prześledzenie punktów stykowych między dyskursami i praktykami rewitalizacji a pojęciami obywatelstwa i sprawiedliwości społecznej. Od lat 70. XX w., kiedy rozpoczął się proces deindustrializacji, w przemysłowych miastach Ameryki ogniskują się procesy, takie jak globalizacja gospodarki, zmierzch państwa opiekuńczego, utransnarodowienie życia społecznego i kultury, a także pogłębiająca się polaryzacja społeczna. W tym kontekście państwo narodowościowe traci na znaczeniu na rzecz lokalnych form przynależności i podmiotowości politycznej.

Geneza mojego projektu sięga kilku lat wstecz, kiedy w Polsce – poza wąskim kręgiem aktywistów, urbanistów, architektów czy socjologów – nie podejmowano dyskusji o procesach transformacji życia miejskiego. Taki stan rzeczy wynikał po części z faktu, że publikacje naukowe dotyczące idei prawa do miasta, jak również te dotyczące oddolnych inicjatyw związanych z upodmiotowieniem mieszkańców miast postindustrialnej Ameryki, walki z gentryfikacją oraz niesprawiedliwością żywieniową (*food injustice*), nie pochodziły od naukowców związanych instytucjonalnie ze studiami amerykańskimi, ale od socjologów, urbanistów i geografów (należących m.in. do szkoły Los Angeles). Moja książka jest pierwszym polskim opracowaniem amerykańskim, które łączy różne pod względem dyscypliny podejścia do miasta. Zawarte w niej analizy fikcji literackich pokazują, jak można wykorzystywać perspektywy badawcze z innych dziedzin do krytycznego czytania literatury czy też do diagnozowania zachodzących w kulturze amerykańskiej procesów ożywienia demokracji liberalnej i aktywizacji społeczeństwa obywatelskiego. Literatura nie tylko odzwierciedla wspomniane powyżej procesy, ale również stara się je kształtować, teoretyzować i humanizować. Pisarze amerykańscy często stają po stronie grup wykluczonych, przedstawiając potencjalne konsekwencje globalizacji, proponując alternatywne wizje wspólnot miejskich czy też archiwizując działalność oddolnych ruchów miejskich. Literatura staje się zatem narzędziem regeneracji.

Pracując przez ostatnich kilka lat nad – jak się okazało – pionierskim projektem, opisującym wpływ polityki miejskiej na charakter miasta amerykańskiego i na jakość życia społecznego i politycznego jego mieszkańców, byłam świadkiem błyskawicznego rozprzestrzeniania się tzw. neoliberalnego urbanizmu (*neoliberal urbanism*) w Polsce. Dziś polska polityka miejska jest pod mocnym wpływem teorii i tendencji rewitalizacji, które w pracy staram się opisać. Po dwudziestu pięciu latach rozkwitu gospodarki kapitalistycznej, mieszkańcy polskich miast głęboko

utożsamiają się z postulatami oddolnych ruchów miejskich, które zapożyczyły i zaszczerpiły język prawa do miasta na lokalnym gruncie.

Książka podejmuje dyskusję nad rewitalizacją miast amerykańskich – postrzeganą jako działanie biopolityczne ukierunkowane na kontrolę populacji w celu stymulowania procesów ekonomicznych. W języku angielskim wyraz „regeneracja” odnosi się nie tylko do procesów ulepszania tkanki fizycznej miasta i jego infrastruktury (które to procesy wpływają na poprawienie atrakcyjności estetycznej i inwestorskiej), ale posiada również dodatkowe znaczenia, takie jak ożywienie tkanki społecznej, odbudowa kapitału społecznego, umocnienie lokalnej wspólnoty i poprawa jakości życia. Wychodząc od koncepcji neoliberalnej rządomyślności – przy pomocy której Michel Foucault opisał sposób, w jaki mechanizmy gospodarki przenikają do innych sfer życia społecznego – analizuję oddolne i odgórne działania wpisane w projekty rewitalizacyjne wybranych miast ery postindustrialnej (Nowy Jork, Waszyngton, Filadelfia, Los Angeles, Detroit). Decyzje zarządców miast, polityków i inwestorów, dążące do budowania wspólnotowości i lokalności, są w dużej mierze zainspirowane oddolnymi procesami regeneracji małych społeczności miejskich. Działania ukierunkowane na odnowę zdegradowanych przestrzeni miejskich stanowią dobitny dowód na to, że procesy regeneracji prowadzą do ożywienia koncepcji republikańskiego modelu obywatelstwa, sięgającego korzeniami do greckiej polis.

Pojęcie sprawiedliwości jest ostatnim z trzech pojęć spajających książkę. Każda z jej części omawia inny aspekt sprawiedliwości, począwszy od sprawiedliwości naprawczej i wyrównawczej, poprzez prawo do miasta, po sprawiedliwość żywieniową w ramach dyskursu zrównoważonego rozwoju.

W rozdziałach 1. i 2. analizuję dwie powieści autorów pochodzenia afroamerykańskiego: *Linden Hills* (1985) Glorii Naylor oraz *Afraid of the Dark: Gentrification of Shaw* (2011) Ronalda R. Hanny. Dowodzę, że obie powieści podejmują temat własności ziemi oraz kwestię sprawiedliwości rasowej; obie poruszają tematykę rewitalizacji i powiązane z nią procesy gentryfikacji miast. W pierwszym rozdziale, poświęconym powieści Naylor, argumentuję, że rasowa enklawa mieszkaniowa Linden Hills – zbudowana, zgodnie z założeniami czarnego separatyzmu, na przedmieściach przemysłowego miasta – może być postrzegana jako narzędzie sprawiedliwości wyrównawczej, o ile umiejscowimy ten projekt w kontekście niespełnionej obietnicy z czasów Rekonstrukcji, dotyczącej powierzenia przez rząd federalny każdej czarnej rodzinie czterdziestu akrów ziemi uprawnej w ramach zadośćuczynienia za okres niewolnictwa. Dostrzegam jednocześnie ograniczenia takiego rozwiązania dla działań emancypacyjnych Afroamerykanów, pokazując, że enklawa mieszkaniowa na przedmieściach – budowana przez pokolenia według postulatów czarnego postępu i nacjonalizmu terytorialnego wyartykułowanych kolejno przez Bookera T. Washingtona pod koniec XIX w. i Malcolma X w latach 60. XX w. – w praktyce wypacza zasadę słuszności (*fairness*). Zgodnie z koncepcją heterotopii Foucaulta, Linden Hills ma właśnie heterotopiczny charakter, gdyż stanowi inwersję koncentrycznego modelu rozwoju miasta przemysłowego, teoretyzowanego przez socjologów szkoły chicagowskiej w latach 20. XX wieku. Choć dzielnica Linden Hills jest ideologicznie zakotwiczona w sprawiedliwości wyrównawczej i mobilności społecznej, powiela wypaczenia białych przedmieść, takie jak hierarchie klasowe, genderowe i seksualne.

W rozdziale 2. analizuję procesy gentryfikacji tradycyjnie czarnej społeczności dzielnicy Shaw w Waszyngtonie. *Afraid of the Darks* Hanny komentuje wpływ globalnych procesów gospodarczych na pogłębianie się nierówności społeczno-ekonomicznych, które nieuchronnie prowadzą do wykorzenienia całych populacji z miejsc zamieszkiwanych przez ich rodziny od wielu pokoleń. W prozie Hanny najistotniejszy był dla mnie pomysł na rozwiązanie napięć, niechęci i przemocy między autochtonami a nowoprzybyłymi gejami, kupującymi nieruchomości w sąsiedztwie. Proponuje on pojednanie między dwiema grupami jako instrument sprawiedliwości naprawczej, a także jako platformę do budowania nowej tożsamości miejsca. Jest to możliwe dopiero w konsekwencji interwencji ze strony duchów tzw. „czarnej burżuazji” (zgodnie z terminologią czarnego socjologa Franklina Frazier), które – w myśl koncepcji „utalentowanej dziesiątki” W.E.B. Dubois’a – przeprowadzają czarnych mieszkańców Shaw przez proces regeneracji kulturowej w duchu czarnego nacjonalizmu. Hanna zdaje się sugerować, że dopiero wtedy stają się oni gotowi uczestniczyć w procesie sprawiedliwości naprawczej. *Afraid of the Darks* roztacza przed czytelnikami alternatywną wizję relacji społecznych zakotwiczoną w pojęciu wielości, ukutym przez Michaela Hardta i Antonia Negri’ego. Wielość (*multitude*) jest nowym podmiotem politycznym, który istnieje w formie sieci rozproszonych jednostek, powiązanych ze sobą w niehierarchiczne wspólnoty wytwarzające wspólne życie (*the common*), rozumiane jako idee, wzory, komunikację, czy relacje afektywne. Powieść Hanny poddaje się również innemu rodzajowi analizy, w której pokazuję, jak można omawiać procesy gentryfikacji przedstawione w *Afraid of the Darks*, przy wykorzystaniu teorii klasy kreatywnej autorstwa Richarda Floridy.

Teoria klasy kreatywnej ma istotny wpływ na dyskursy i procesy rewitalizacji miast amerykańskich ery postindustrialnej. Jest ona najczęściej przytaczana i wcielana w życie strategią regeneracji miast i ustępuje miejsca tylko teorii kapitału społecznego socjologa Roberta Putnama. Jej autor twierdzi, iż inwestowanie w kapitał społeczny – tj. wykształcanie więzi zaufania, solidarności i wzajemności na poziomie ulicy, sąsiedztwa, czy dzielnicy – pozwala na uruchomienie procesów szeroko pojętej regeneracji miast. Wizja Putnama inspirowana jest myślą Alexisa de Tocqueville’a, dotyczącą społeczeństwa obywatelskiego w dziewiętnastowiecznej Ameryce. Ożywienie tego modelu w ostatnich dekadach XX wieku związane jest z ostrą krytyką demokracji reprezentatywnej dokonaną przez amerykański ruch studencki w latach 60., ale także powiązane z rosnącą popularnością ideału prawa do miasta, sformułowanego przez Henri Lefebvre’a w 1968 r., a rozwiniętego w reakcji na zmiernych państwa opiekuńczego przez Davida Harvey’a, Edwarda Soję, Petera Marcusego, Margit Mayer, Marka Purcella i Dona Mitchella.

Prawo do miasta służy mobilizacji różnych grup społecznych przeciwko narastającej niesprawiedliwości społecznej w neoliberalnym mieście. Odnosi się do praw przysługujących mieszkańcom i łączy ideę upełnomocnienia grup dotychczas politycznie marginalizowanych z prawem mieszkańców do wolnego dostępu do przestrzeni publicznej i jej swobodnego wykorzystania.

Rozdziały 3., 4. i 5. poświęcam prawu do miasta. Wychodząc od teoretycznych rozważań i współczesnych interpretacji tego pojęcia, przygotowuję grunt pod analizę historyczną i literacką. Innymi słowy, prawo do miasta traktuję jako narzędzie analityczne pozwalające na nowe ujęcie zmian ekonomicznych i społecznych zachodzących w Nowym Jorku w latach 80. i 90. Zmiany te w dużym stopniu wiązały się z wybuchem epidemii HIV/AIDS, a decyzje

i działania władz miasta były osadzone w dominującym wówczas neoliberalnym paradygmacie, zgodnie z którym wykorzystywano epidemię AIDS, rosnącą falę bezdomności i intensyfikację nastojów homofobicznych, jako preteksty do rewitalizacji Dolnego Manhattanu. Delegitymizacja nienormatywnych form pożądania, przejawiająca się m.in. zamknięciem dostępu do miejsc seksu publicznego (łaźni, nabrzeżnych mol), łączyła się z zanikaniem miejsc kluczowych dla artykulacji kontrpubliczności seksualnych (Nancy Fraser, Michael Warner).

Powieści Sary Schulman, *People in Trouble* (1990) i *Rat Bohemia* (1995), których akcja osadzona jest na Dolnym Manhattanie, stanowią ważne dopełnienie dyskusji o prawie do miasta, ponieważ pokazują wzajemne przenikanie się zinstytucjonalizowanej homofobii, fobii przed AIDS, i bezdomności z globalnymi procesami akumulacji i gentryfikacji. Posiłkując się pojęciem „obywatelstwo zbuntowanych” (*insurgent citizenship*) Jamesa Holstona, pokazują sposób, w jaki powieści Schulman dążą do umacniania miejskich form obywatelstwa w obliczu erozji tożsamości narodowej. Jako że prawo do miasta nie tylko promuje aktywne formy obywatelstwa, lecz wyznacza również horyzont sprawiedliwości, poddają pod dyskusję ideał sprawiedliwości społecznej – oparty na polityce tożsamościowej i sformułowany przez Iris M. Young. W analizie powieści Schulman pokazują, że polityka uznania nie wystarcza do zapewnienia sprawiedliwości, i że model proponowany przez Nancy Fraser jest bardziej adekwatny, gdyż bierze pod uwagę współzależność mechanizmów uznania i redystrybucji.

W rozdziałach 6., 7. i 8. szczególną uwagę poświęcam odpowiedzi na pytanie o korzyści płynące z upiększania przestrzeni publicznej tzw. „kurczących się” miast (*shrinking cities*) – takich jak Filadelfia czy Detroit – poprzez inwestowanie w zieloną infrastrukturę. Propagowanie rolnictwa w mieście jako źródła zdrowej i świeżej żywności, ma genezę w oddolnych działaniach ukierunkowanych na wyeliminowanie nierówności społecznych, związanych z istnieniem tzw. pustyń żywieniowych (*food deserts*) w dzielnicach zamieszkałych przez ubogich Afroamerykanów, Latynosów i nielegalnych imigrantów. W ostatnich latach postulaty te przeniknęły do debaty publicznej i stanowią istotny element planów zrównoważonego rozwoju. Wspieranie różnych form lokalnej produkcji żywności stało się jednym z priorytetów polityki miejskiej – ukierunkowanej na poprawę jakości życia grup, które ucierpiały w wyniku globalnej reorganizacji produkcji przemysłowej. Sąsiedzkie ogródki działkowe i rolnictwo w mieście są instrumentami sprawiedliwości naprawczej. Zarówno jako odgórne strategie, jak i oddolne taktyki (Michel de Certeau), przyczyniają się nie tylko do sprawiedliwości żywieniowej (*food justice*), ale również wzmacniają lokalne więzi społeczne, uznawane za niezbędny czynnik w procesach społecznej i ekonomicznej regeneracji miast.

Budowanie lokalnych więzi międzyetnicznych i międzyrasowych jest kluczowe dla społeczeństwa amerykańskiego. W analizie *Seedfolks* (1997) – noweli dla młodzieży autorstwa Paula Fleischmana – argumentuję, że literacki ogródek sąsiedzki (*community garden*) w Cleveland odzwierciedla model społeczeństwa zbudowany według zasad liberalnego multikulturalizmu, gdzie polityka uznania i kapitał społeczny traktowane są jako czynniki niezbędne do ekonomicznej i społecznej regeneracji podupadłej dzielnicy. Pozostając pod wpływem rozważań Arjuna Appaduraia i Zygmunta Baumana na temat kulturalizmu, ostrożnie podchodzę do utopii Fleischmana, gdyż promowany przez niego model sprawiedliwości społecznej oparty na samopomocy niesie ze sobą ryzyko marginalizacji polityki redystrybucji i może w konsekwencji pogłębiać społeczne i przestrzenne nierówności.

Podczas gdy niektóre inicjatywy związane ze zrównoważonym rozwojem promują pluralizm kulturowy, inne przedsięwzięcia czy procesy społeczne podważają autorytet państwa narodowościowego i model obywatelstwa utożsamiany z liberalną demokracją. Diaspory etniczne jako wspólnoty eksterytorialne, podobnie jak inicjatywy separatystów rasowych, stanowią dobitny przykład na malejące znaczenie tożsamości narodowych dla procesów regeneracji miast.

Rolnictwo miejskie stwarza przestrzeń polityczną do upelnomocnienia grup ekonomicznie zmarginalizowanych i w ten sposób przyczynia się do wzmacniania lokalnych form demokracji. Ogródki działkowe stają się narzędziem generowania wzrostu gospodarczego w społecznie spolaryzowanym globalnym mieście, a ich obecność nierzadko stanowi impuls dla gentryfikacji (*environmental gentrification*) podupadłych robotniczych dzielnic etnicznych przez klasę kreatywną (o czym pisał Richard Florida). Klasa ta niesie ze sobą swoistą kulturę konsumpcji skupioną wokół restauracji i targów rolnych oferujących lokalnie produkowaną żywność i potrawy. Ruch *locavore*, skupiający amatorów żywności wyprodukowanej lokalnie, jest przykładem praktyk obywatelskich zbliżonych do republikańskiego modelu.

Rozdziały 9. i 10. poświęcone są w całości miastu Detroit. W tej części analizuję dwie wizje regeneracji upadłej stolicy przemysłu samochodowego. Pierwszą z nich jest *The Next American Revolution: Sustainable Activism for the Twenty-First Century* (2011) – manifest polityczny filozofki i aktywistki Grace Lee Boggs, zainspirowany filozofią kominitariańską oraz myślą polityczną Martina Luthera Kinga Juniora. Boggs promuje lokalne formy regeneracji „kurczących się” miast, dążące do odbudowania się społeczeństwa obywatelskiego. Podobnie jak Putnam w teorii kapitału społecznego, kładzie ona nacisk na współpracę, troskę, szacunek i solidarność jako moralną infrastrukturę obywatelstwa. Utopijny u podstaw, komunitarystyczny projekt „następnej rewolucji amerykańskiej” stawia sobie za cel przebudowanie relacji społecznych w opozycji do korporacyjnego kapitalizmu, w duchu zrównoważonego wzrostu i sprawiedliwości społecznej. Ten model regeneracji miasta wpisuje się również w Lefebvre’owski model zarządzania miastem (*autogestion*) promujący obywatelstwo miejskie poprzez upodmiotowienie mieszkańców, dewolucję władzy i samorządność lokalną.

Druga wizja, *Detroit Future City: 2012 Detroit Strategic Framework Plan* (2013), stanowi typowo ekonomiczne podejście do regeneracji. Ten dokument środowiska biznesowego i lokalnej klasy politycznej, opublikowany kilka miesięcy przed bankructwem Detroit, skupia się na odbudowie potęgi ekonomicznej miasta, i w tym kontekście umiejscawia strategię zrównoważonego rozwoju. Należy do nich projekt zalesiania miejskiego (*urban forestry*) opuszczonych dzielnic mieszkaniowych, realizowany obecnie przez firmę Hantz Woodlands. Moim celem nie jest promowanie wybranej wizji regeneracji Detroit – interesują mnie współczesne dyskursy, jak i praktyki rewitalizacji, ciekawi różnorodność rozwiązań, a przede wszystkim ideały i wartości im przyświecające. *Detroit Future City* i *The Next American Revolution* stanowią bogaty materiał badawczy, a także pozwalają na prześledzenie punktów stykowych koncepcji kluczowych dla mojego projektu, tj. regeneracji, obywatelstwa i sprawiedliwości.

Wybrana bibliografia

- Appadurai, Arjun. *Modernity at Large: Cultural Dimensions of Globalization*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 1996.
- Bauman, Zygmunt. *Community: Seeking Safety in an Insecure World*. Cambridge, UK: Polity Press, 2001. eBook.
- Boggs, Grace Lee, ze Scottem Kurashige. *The Next American Revolution: Sustainable Activism for the Twenty-First Century*. Berkeley: University of California Press, 2012.
- de Certeau, Michel. *The Practice of Everyday Life*. Tłum. Steven Rendall. Berkeley: University of California Press, 1988.
- de Tocqueville, Alexis. *Democracy in America and Two Essays on America*. 1835/1840. Tłum. Gerald E. Bevan. Wst. i przyp. Isaac Kramnic. London: Penguin Books, 2003. eBook.
- Detroit Works Project. *Detroit Future City: 2012 Detroit Strategic Framework Plan. Detroit Future City*. Detroit Future City, Jan. 2013.
- DuBois, W.E.B. "The Talented Tenth." *The Negro Problem: A Series of Articles by Representative Negroes of To-day*. 1903. Project Gutenberg.
- Fleischman, Paul. *Seedfolks*. New York: Harper Trophy, 1997.
- Florida, Richard. *The Rise of the Creative Class. And How It's Transforming Work, Leisure, Community and Everyday Life*. New York: Basic Books, 2002.
- Foucault, Michel. *The Birth of Biopolitics. Lectures at the Collège de France, 1978-79*. Tłum. Graham Burchell, red. Michel Senellart. New York: Palgrave Macmillan, 2008. PDF.
- . *The History of Sexuality. Volume 1: An Introduction*. 1976. Tłum. Robert Hurley. New York: Pantheon Books, 1978.
- Fraser, Nancy. „Recognition or Redistribution?”. W: *Introduction to Contemporary Political Theory: A Reader*, red. Colin Farrelly. London: Sage Publications, 2004. 205-19.
- . „Rethinking the Public Sphere: A Contribution to the Critique of Actually Existing Democracy”. *Social Text* 25/26 (1990): 56-80.
- . „Rethinking Recognition”. *The New Left Review* (May/Jun. 2000): 107-20.
- Frazier, Franklin F. *Black Bourgeoisie: The Rise of a New Middle Class in the United States*. 1957. New York: The Free Press, 1962.
- Hanna, Ronald. *Afraid of the Darks: The Gentrification of Shaw*. CreateSpace Independent Publishing Platform, 2011.
- Hardt, Michael, and Antonio Negri. *Multitude: War and Democracy in the Age of Empire*. New York: The Penguin Press, 2004.
- Harvey, David. *Rebel Cities: From the Right to the City to the Urban Revolution*. London: Verso, 2012.
- Holston, James. „Spaces of Insurgent Citizenship”. W: *Cities and Citizenship*, red. James Holston. Durham, NC: Duke University Press, 1999. 155-73.
- King, Martin Luther, Jr. „Beyond Vietnam: A Time to Break Silence”. Riverside Church, New York City, 4 April 1967. W: *A Call to Conscience: The Landmark Speeches of Dr. Martin Luther King, Jr.*, red. Clayborne Carson i Kris Shepard. New York: Hachette Book Group, 2001. 107-22. eBook.
- . „Where Do We Go From Here?”. The Southern Christian Leadership Conference. Atlanta, 16 August 1967. *The Radical King.*, red. i wst. Cornel West. Boston: Beacon Press, 2014. 154-70. eBook.
- Lefebvre, Henri. „The Right to the City”. 1968. W: *Writings on Cities*, red. i tłum. Eleonore Kofman i Elizabeth Lebas. Oxford: Blackwell Publishing, 2000. 147-59.

- . „Space: Social Product and Use Value”. 1979. W: *State, Space, World: Selected Essays*, red. Neil Brenner i Stuart Elden. Minnesota: University of Minnesota Press, 2009. 185-95.
- . „Theoretical Problems of *Autogestion*.” 1966. W: *State, Space, World: Selected Essays*, red. Neil Brenner i Stuart Elden. Minnesota: University of Minnesota Press, 2009. 138-52.
- Malcolm X. “Message to the Grassroots”. Northern Negro Grass Roots Leadership Conference, Detroit, 10 Nov. 1963. *TechingAmericanHistroy.org*. Ashland University, OH.
- Marcuse, Peter. „Whose Right(s) to What City?” W: *Cities for People, Not for Profit: Critical Urban Theory and the Right to the City*, red. Neil Brenner, Peter Marcuse i Margit Mayer. London: Routledge, 2012. 24-41.
- Mayer, Margit. „The ‚Right to the City’ in Urban Social Movements”. W: *Cities for People, Not for Profit: Critical Urban Theory and the Right to the City*, red. Neil Brenner, Peter Marcuse i Margit Mayer. London: Routledge, 2012. 63-85.
- Mitchell, Don. *The Right to the City: Social Justice and the Fight for Public Space*. New York: The Guilford Press, 2003.
- Naylor, Gloria. *Linden Hills*. New York: Penguin Books, 1985.
- Purcell, Mark. „Citizenship and the Right to the Global City”. *International Journal of Urban and Regional Research* 27.3 (Sept. 2003): 564-90.
- . „Excavating Lefebvre: The Right to the City and its Urban Politics of the Inhabitant”. *GeoJournal* 58 (2002): 99-108.
- . *Recapturing Democracy: Neoliberalization and the Struggle for Alternative Urban Futures*. New York: Routledge, 2008.
- Putnam, Robert. *Bowling Alone: The Collapse and Revival of American Community*. New York: Simon & Schuster Paperbacks, 2000.
- Schulman, Sarah. *People in Trouble*. New York: Plume, 1990.
- . *Rat Bohemia*. 1995. Vancouver: Arsenal Pulp Press, 2008.
- Soja, Edward. *Seeking Spatial Justice*. Minneapolis: University of Minnesota Press, 2010.
- Vitale, Alex S. *City of Disorder: How the Quality of Life Campaign Transformed New York Politics*. New York: New York University Press, 2008.
- Warner, Michael. *Publics and Counterpublics*. 2002. New York: Zone Books, 2005.
- Washington, Booker T. “Speech at the Atlanta Exposition”. Atlanta, 18 Sept. 1895. W: *Modern History Sourcebook*. Fordham University.
- Young, Iris Marion. „The Ideal of Community and the Politics of Difference”. *Introduction to Contemporary Political Theory: A Reader*, red. Colin Farrelly. London: Sage Publications, 2004. 195-204.

5. Omówienie pozostałych osiągnięć naukowo-badawczych

Moje zainteresowania badawcze ukształtowały się w trakcie pracy nad doktoratem, w którym śledziłam wzajemne przenikanie się dyskursów męskości w czarnej myśli nacjonalistycznej i pracach socjologicznych. Praca doktorska pt. “Black men’s (auto)creations: Constructing Gender and Race in the Social Sciences and Self-writing in the U.S. in the 1960s and 1970s” [„Auto/kreacje czarnych mężczyzn: konstruowanie płci i rasy w amerykańskich naukach społecznych, autobiografii oraz publicystyce z lat 1960. i 1970.”] czerpie teoretycznie ze współczesnych teorii męskości (*Masculinity Studies*), teorii autobiografii, oraz *Black Studies* – rewizjonistycznego nurtu badań nad kulturą afroamerykańską ideologicznie osadzonego w czarnym nacjonalizmie kultowym. W swej pracy wykorzystałam etnografię, stanowiące źródło

Załącznik nr 2

przedstawień miejskiej społeczności czarnych Amerykanów „z zewnątrz” oraz autobiografie napisane z perspektywy „od wewnątrz”. Te dwa typy tekstów posłużyły mi jako materiał badawczy do prześledzenia tego, jak narracje osadzone w różnych „reżimach” dyscyplinarnych i gatunkowych (re)produkują i autoryzują wiedzę o czarnej męskości.

Badania do doktoratu prowadziłam za granicą dzięki pięciomiesięcznemu stypendium naukowemu na Kent State University, U.S.A. (2002 r., program wymiany międzynarodowej UW) oraz miesięcznemu stypendium bibliotecznemu ufundowanemu przez Instytut Johna F. Kennedy’ego na Freie Universität w Berlinie, Niemcy (2001 r.).

Pod doktoracie moje zainteresowania czarną myślą polityczną, czarnym nacjonalizmem, męskością i krytyczną teorią rasy i historią ruchów radykalnych zaowocowały następującymi publikacjami:

Monografia

Black Masculinities in American Social Science and Self-Narratives of the 1960s and 1970s.
Frankfurt am Main: Peter Lang, 2010.

Artykuły

„Intervention into the Ideologies of Race, Poverty, and Masculinity: Claude Brown’s Success Story of *Manchild in the Promised Land*”. W: *Ideology and Rhetoric: Constructing America*, red. Bożenna Chylińska. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing, 2009. 99-109.

„Nacjonalizmy Malcolma X”. W: *Czarno na białym: Afroamerykanie którzy poruszyli Amerykę*, red. Ewa Łuczak i Andrzej Antoszek. Warszawa: Wydawnictwo UW, 2009. 142-172.

„Bobby Seale’s Autobiographical Writings: From Revolutionary to Hegemonic Masculinity”. W: *Revolutions, Evolutions, and Devolutions in Europe, America, and Elsewhere*, red. Bożenna Chylińska. Warszawa: Instytut Anglistyki UW, 2010. 95-123.

„From the Prison-House of Soledad: The Forging of Black Nationalism and Masculinity in Solitary Confinement”. *The Americanist* 26 (2011). Specjalny numer: „Gender and Sexuality”: 133-147.

„History and Heterotopia in Gloria Naylor’s Novel *Linden Hills* (1985)”. W: *The American Uses of History: Essays on Public Memory*, red. Tomasz Basiuk, Sylwia Kuźma-Markowska, Krystyna Mazur. *The New Americanists in Poland* t.1. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2011. 147-158.

„Bleaching Creams and Hair Relaxers: Race Hierarchies Today and in the Past”. W: *Towards Better Language Teaching: Methodological Concerns/ Using Cultural and Literary Studies*, red. Jerzy Kamionowski i Natalia Malenko. Łomża: Ośrodek Doskonalenia

Nauczycieli i Państwowa Wyższa Szkoła Informatyki i Przedsiębiorczości w Łomży, 2015.143-160.

Szczególnie ważne i wpływowe dla mojego rozwoju naukowego są prace poświęcone amerykańskiemu nacjonalizmowi i idei Ameryki, koncepcji obywatelstwa, filozofii liberalnej i multikulturalizmowi, ruchowi praw do miasta i gentryfikacji oraz sprawiedliwości społecznej i sprawiedliwości żywieniowej. Poniżej umieszczone publikacje odzwierciedlają te zainteresowania naukowe.

„The Shrinking City: Real Estate Development Meets Community Activism in Philadelphia’s Green Spaces”. *Romanian Journal of American Studies* 1.2 (2014) [czasopismo online].

„Paul Fleischman’s *Seedfolks*: Community Gardening and Urban Regeneration”. *Polish Journal for American Studies* 8 (2014): 167-180.

„Układ limfatyczny demokratycznej metropolii’: Seksualność a przestrzeń miejska w Nowym Jorku ery AIDS”. *InterAlia: A Journal of Queer Studies* (2014) [czasopismo online].

„The Battle over Squash and Beans: Food Justice Activism in a Polarized City”. W: *Eating America: Crisis, Sustainance, Sustainability*, red. Justyna Kociatkiewicz, Laura Suchostawska, Dominika Ferens. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2015. 53-67.

„Introduction” (wspólnie z Sandrine Baudry). *European Journal of American Studies* 10.3 (2015) Special Double Issue: The City, Part One: „Spatial Justice and the Right to the City: Conflicts around Access to Public Urban Space” [czasopismo online].

„Where the War on Poverty and Black Power Meet: A Right to the City Perspective on American Urban Politics in the 1960s”. *European Journal of American Studies* 10.3 (2015). Special Double Issue: The City, Part One: „Spatial Justice and the Right to the City: Conflicts around Access to Public Urban Space” [czasopismo online].

„An Outlandish Idea or a Staple of Growth? Contradictory Visions of Urban Gardening in Documentary Films about Detroit and Philadelphia”. W: *American Wild Zones: Space, Experience Consciousness*, red. Jerzy Kamionowski i Jacek Partyka. Seria *The New Americanists in Poland*. Red. Tomasz Basiuk. Frankfurt am Main: Peter Lang, 2016. 29-39.

Na szczególną uwagę zasługują dwie publikacje poświęcone twórczości pisarki Sary Schulman. Są one autorską formą analizy łączącej perspektywy badawcze z literaturoznawstwa, kulturoznawstwa i studiów miejskich.

„Gentrification and Lesbian Subcultures in Sarah Schulman’s *Girls, Visions and Everything*”. *Polish Journal of American Studies* 5 (2011): 99-110.

„The Struggle for the “Right to the City” in Sarah Schulman’s New York Novels *People in Trouble* (1990) and *Rat Bohemia* (1995)”. W: *Americascapes: Americans in/and their Diverse Sceneries*, red. Ewelina Bańka, Mateusz Liwiński, Kamil Rusiłowicz. Lublin: Wydawnictwo KUL, 2013. 319-332.

Do oferty dydaktycznej Zakładu Kultur Krajów Anglosaskich Instytutu Anglistyki wprowadziłam kursy poświęcone miastu amerykańskiemu w XIX i XX wieku. Kursy te wpisują się w krytyczny nurt badań nad kulturą miejską (*Urban Studies*) i omawiają społeczno-przestrzenne procesy związane z urbanizacją, takie jak imigracja, gettoizacja, wspólnotowość, wykluczenie; poświęcone są myśli utopijnej w planowaniu i architekturze, funkcjom i procesom tworzenia przestrzeni miejskiej, antyurbanizmowi w myśli politycznej i wczesnej myśli socjologicznej, jak też polityce rozwoju i regeneracji miast.

Recenzowałam również artykuły naukowe dla *European Journal of American Studies*.

6. Inna działalność związana z nauką

A. Warsztaty naukowe:

- Od 2013 brałam czynny udział w trzech edycjach cyklicznych warsztatów *Metodologie Studiów Amerykanistycznych* (MAS) przeznaczonych dla doktorantów i młodych naukowców z Europy Centralnej i Wschodniej. Warsztaty te organizowane są pod patronatem Polskiego Towarzystwa Studiów Amerykanistycznych (PTSA). W ramach tych warsztatów dwukrotnie prowadziłam seminaria związane z moimi zainteresowaniami naukowymi:

„Urban Studies” (Wrocław, 18.09.2014)

„Urban Mobilities: Gentrification and Urban Regeneration” (Warszawa, 25.10.2016)

W 2016 r. wraz z dr Zuzanną Ładygą byłam również współorganizatorką tychże warsztatów.

- W 2016 r. współprowadziłam międzynarodową szkołę letnią dla doktorantów i działaczy społecznych pt. „Inside/Outside: Queer Networks in Transnational Perspective”, organizowaną przez Instytut Anglistyki Uniwersytetu Leibniza w Hanowerze, Niemcy (12-16.09.2016).

W ramach szkoły prowadziłam:

1. warsztat autorski pt. „Theories of Diversity”,
2. seminarium przygotowujące uczestników do wykładu prof. Colina Johnsona pt. „The Lesser Intimacies”
oraz
3. moderowałam sesję prezentacji doktoranckich pt. „Europe in Transition”.

Załącznik nr 2

- W ramach międzynarodowej konferencji Europejskiego Towarzystwa Studiów Amerykanistycznych pt. *America: Justice, Conflict, War* (Haga, Holandia, 3-6.04.2014) współorganizowałam i współprowadziłam z dr Sandrine Baudry (Uniwersytet w Strasburgu, Francja) seminarium pt. „Sprawiedliwość społeczna a prawo do miasta: Konflikty wokół dostępu do przestrzeni publicznej”.

W seminarium uczestniczyli amerykańscy z Polski, Francji, Niemiec, Grecji, Holandii i Stanów Zjednoczonych. Owocem tej wymiany intelektualnej jest specjalny numer czasopisma naukowego *European Journal of American Studies* 10.3 (2015), który współredagowałam z dr Sandrine Baudry.

- Wspólnie dr Dominiką Ferens (Uniwersytet Wrocławski) opracowałam autorski program 20-godzinnych warsztatów pt. „Whiteness, Nationality, and Masculinity in American Culture”. Warsztaty te prowadziłam w ramach wymiany Programu Erasmus dla studentów Uniwersytetu Pedagogicznego w Tomsku, Rosja (10-21.09. 2012).

B. Działalność organizacyjna na rzecz Wydziału Neofilologii i Instytutu Anglistyki

- W latach 2007-2010 byłam Wicedyrektorem ds. Makrokierunku Studia Filologiczno-Kulturoznawcze na Wydziale Neofilologii, UW. W tym czasie odpowiedzialna byłam za:
  - koordynację programów nauczania między jednostkami Wydziału Neofilologii uczestniczącymi w Makrokierunku,
  - przygotowanie planu zajęć,
  - wprowadzanie zajęć do systemu USOS,
  - sprawy studenckie.

W ramach pełnionej funkcji dwukrotnie brałam udział w pracach Komisji Rekrutacyjnej Instytutu Anglistyki:

- w 2007 jako Sekretarz ds. Rekrutacji na Makrokierunek,
- w 2008 r. jako Wice-Przewodnicząca ds. Rekrutacji na Makrokierunek.
- W 2012 r. byłam członkiem komisji Instytutu Anglistyki ustalającej programy KRK (Krajowych Ram Kwalifikacji).
- Od 2009 do chwili obecnej jestem przedstawicielem pozostałych nauczycieli akademickich Instytutu Anglistyki w Radzie Wydziału Neofilologii.
- Od 2013 do teraz jestem członkiem Wydziałowej Komisji Finansowej z ramienia Instytutu Anglistyki.

Załącznik nr 2

- W kadencji 2016-2020 reprezentuję pozostałych nauczycieli akademickich w Kolegium Elektorów Uczelnianej Komisji Wyborczej, w Komisji Skrutacyjnej Kolegium Elektorów UW, oraz w Radzie Naukowej Instytutu Anglistyki.
- Od października 2016 r. jestem członkiem Naukowej Rady Bibliotecznej Instytutu Anglistyki.

Aneta Dybiska